

זבחים דף לא

עניין: ויקץ כישן הפיגול

ספר חסידים

תתקלו אין משנין את השם כלפי הדיוט כגון ששלח אחד לנדיב יהי כבוד ה' לעולם (תהלים ק"ד ל"א) ושלח לו יהי כבוד אדוני לעולם ישמח אדוני במעשיו זה לא יתכן [א] שדרי אמרו [ב] לא יעשו אולם כנגד אולם וכתוב (שמות ל' ל"ב) ובמתכונתו לא תעשו כמוהו (א) אל תמירני [ג] וזה משנה את השם להדיוט.

ברכי יוסף יו"ד סי' שלד אות ג"ן

בני יהודה מכרתם לבני היונים, דלישנא דקרא (יואל ד, ו) נקט ותינהני ליה צחותא, ומטי בה משם גדול מרבוואתא קמאי. עש"ב גופא דעובדא. וכל שכן בזה דפסקיא ללישנא בסכינא חריפא, ולא בא בפיו אלא לשון נקי. והרי אשכחן בזבחים דף ל"א (ע"א), אמר רבא ויקץ כישן הפיגול, ואי חזינן לשרש הכתוב יתפלא האדם לשון זה איה מקומו, ובודאי דרבא אגב ארחה השמיענו דין דאין לדקדק אלא בלשון היוצא מפיו, ולא דייקינן בשיירי הלשון ובעיקרו, וללמדנו בכל כי האי גוונא דאין לדקדק נקט לשון זה. ומעתה

רבי צדוק הכהן – ליקוטי מאמרים אות ה'

הגלות, ובליקוטי תורה תהלים פירש זה על הדורמיטא, ומביא גם כן פסוק ויקץ כישן. ובאמת נאמר כישן ולא ישן ממש, דודאי כל השפע בגלות נראה כישן, שהרי כל השפע הולד לאומות ובני ישראל הולטיו התמצית מהם. רק דורמיטא הוא תרדימה דאדם הראשון, וזהו קדרותא דצפרא התוקף החשכות שקודם גלוי האור, שזהו לצורך בנין כנסת ישראל, דתכלית שלימות בינה יתירה שניתן בה היינו שמבינים גם בעת תוקף ההעלם הגמור, שנראה שהכל לאומות העולם ושהם עיקר בעולם, מכל מקום בני ישראל מאמינין בני מאמינין שבאמת הכל שלהם, וכל העולם כולו לא נברא אלא בשביל ישראל (ליקוט שמעוני בראשית ב), והם העיקר לא אומות העולם, וזו

שאלת יעבץ ח"א סי' קע

עוד אני מדבר צענין הלו הנוגע צכודו של מקום, להסיר המכשלה מצני עמינו המקילים ראש צצנחי המקום וקילוסו, או לעינים שכך ראו לאחד ממהדורי מילי ממולייתא א"ק"ג, לחא דידיה גרים כקול הקירים א"ק"ד צרוז דצרים להעמיד צפתחי שערים לכבוד הרב כמהר"א הנ"ל לשון שצח וקילוס הקדיש, דלית דכוותיה מלעיל מכל צרכחא.

ועיין בספר חסידים סי' תתקל"ז א"ק"ה. איצנא לכאורה יש להקשות מהא דפ"ק זבחים א"ק"ו (ל"א ע"א), אך צמעט עיון נראה דלק"מ דשאני קרא דויקץ כישן [תהלים ע"ח, ס"ה], שאינו לשון שצח וקילוס, גם אינו נופל צענא וראשונה צהשי"ת, חלילה לו ממקרה השניה והיקילה, אס לא שדצרו הכמוצים צלשון צני אדם לשצר אח האוזן צלצד נשתמשו צדרך השאלה א"ק"ז, משא"כ צלשון כבוד ותהלה וצרכה האמורה צהשי"ת צתחלה, חלילה להשתמש צו להדיוט לא תהא כזאת צישראל, אף כי צקדיש הקדוש דעלמא עליה קאי, ודאי לא אריך ולא יאי, הכי חזי לי צצנא דנפיש צצירחא משלהי ולא.

רמח"ל דעת תבונות סי' קמו

ונמצא, שהזמן שהקב"ה מניח לרשעים החבל ארוך³²⁰, שהם גוברים בעולם ומשחיתים את היושר ואת הצדקה, אין נקרא זה לגביו אלא כביכול – שינה. ובשעה שייקץ מן השינה הזאת, נאמר בו (תהלים עח, סה -סו): "ויקץ כישן ה' וגו' ויך צריו אחור". וזה, כי בשלמא אם באמת היה רוצה הקב"ה להנהיג